

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

**IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI**

**JAVNA NABAVA
U TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA
U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE**

Zagreb, studeni 2017.

S A D R Ž A J

stranica

SAŽETAK	i
SUBJEKTI, PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
PODRUČJA, METODE I POSTUPCI REVIZIJE	3
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	4
NALAZ REVIZIJE	7
OCJENA UČINKOVITOSTI JAVNE NABAVE	13

Prilog: Pojedinačna izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti javne nabave
(za šest trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske)

SAŽETAK

Obavljena je revizija učinkovitosti javne nabave u šest trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske. Revizijom je obuhvaćeno razdoblje od 2014. do 2016.

Revizijom su obuhvaćeni: Croatia Airlines d.d., Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., Hrvatska lutrija d.o.o., Hrvatske šume d.o.o., Jadroplov d.d. i Zračna luka Split d.o.o.

Predmet revizije su bile aktivnosti društava obuhvaćenih revizijom vezane uz provedbu postupaka javne nabave, što je obuhvatilo proces planiranja nabave, provedbu postupaka nabave, zaključenje ugovora, praćenje provedbe ugovora, sustav kontrola koje prate provedbu ugovora o nabavi roba, radova i usluga te usklađenost postupaka nabave sa zakonima i drugim propisima. Osobita pozornost posvećena je mogućnosti rizika nastanka nepravilnosti.

Ciljevi revizije bili su provjeriti je li javna nabava u društima učinkovita, je li postojala stvarna potreba za određenom nabavom i jesu li rezultati provedenih postupaka omogućili postizanje zadovoljavajuće vrijednosti za uloženi novac.

Revizijom je, između ostalog, utvrđeno:

- u području planiranja javne nabave nepravilnosti i propusti odnose se na procedure, planove nabave, ocjenu opravdanosti nabave, praćenje ostvarenja planova nabave, korištenje usluga agencijskih radnika, istraživanje tržišta nabave, ocjenu i upravljanje rizicima u provedbi postupaka nabave, objavljivanje planova na mrežnim stranicama i upravljanje sukobom interesa
- u području upravljanja postupcima javne nabave nepravilnosti i propusti odnose se na unutarnje akte, dokumentaciju za nadmetanje, rokove izvođenja radova, povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za nadmetanje, nedostatak konkurenčije, provedbu pregovaračkih postupaka javne nabave bez prethodne objave, te obavješćivanje ponuditelja i šire javnosti o rezultatima nadmetanja
- u području zaštite interesa trgovačkih društava nepravilnosti i propusti odnose se na opće akte, sustave kontrola, praćenje ostvarenja ugovora, odgovornost za nedostatke i naknadu štete, registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, pribavljanje jamstva za ispunjavanje ugovornih obveza i otklanjanje nedostataka, ocjenjivanje provedenih nabava, provjeru kvalitete isporučene robe, radova i usluga, te komisiju za reviziju; pojedina društva nisu općim aktima uredila područja provedbe i praćenja ugovora te nisu unutarnjim procedurama uredila kontrolu kvalitete nabavljenih roba, radova i usluga.

Na temelju provedenih postupaka revizije i utvrđenih činjenica, uzimajući u obzir postavljene ciljeve revizije, Državni ured za reviziju je ocijenio kako je od šest trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom, javna nabava bila učinkovita u dva društva (Hrvatska lutrija d.o.o. i Zračna luka Split d.o.o.), u jednom društvu je bila učinkovita, pri čemu su potrebna određena poboljšanja (Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.), a u tri društva nije bila učinkovita, te su potrebna značajna poboljšanja (Croatia Airlines d.d., Hrvatske šume d.o.o. i Jadroplov d.d.).

Državni ured za reviziju dao je 56 preporuka za otklanjanje slabosti i propusta. Društima obveznicima primjene Zakona o javnoj nabavi dao je sedam naloga za slučajevе u kojima nisu poštovali odredbe Zakona o javnoj nabavi. Državni ured za reviziju je mišljenja da bi provedba danih preporuka pridonijela donošenju boljih poslovnih odluka, većoj transparentnosti u postupcima nabave, većoj razini javne odgovornosti za gospodarsko i racionalno upravljanje sredstvima, te uštedama sredstava pri nabavi roba, radova i usluga, što bi trebalo utjecati na povećanje učinkovitosti javne nabave.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/17-10/34

URBROJ: 613-01-01-17-1

Zagreb, 21. studenoga 2017.

**IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI JAVNE NABAVE
U TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE**

Državni ured za reviziju je obavio šest revizija učinkovitosti javne nabave u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske za 2014.-2016.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima koji su utvrđeni okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 31. listopada 2016. do 21. studenoga 2017.

SUBJEKTI, PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Javna nabava je podložna rastrošnosti, prijevaru i korupciji zbog svoje složenosti, iznosa finansijskih sredstava čiju potrošnju uzrokuje i tjesne povezanosti javnog i privatnog sektora. Stoga sustav javne nabave mora osigurati ekonomične i učinkovite postupke, racionalno trošenje javnih sredstava te transparentnost postupaka koji pružaju jednake mogućnosti svim zainteresiranim gospodarskim subjektima koji žele sudjelovati u postupcima javne nabave.

Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. ističe javnu nabavu kao područje koje je jedno od najkritičnijih gospodarskih aktivnosti s obzirom na korupcijske rizike te postavlja za cilj stvaranje sveobuhvatnog strateškog pristupa sprečavanju i smanjenju korupcijskih rizika u javnoj nabavi na državnoj i lokalnoj razini.¹ Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija tematizira područje javne nabave u više dokumenata. Tako *Smjernica za dobro upravljanje javnom imovinom*² navodi kako dobro upravljanje u javnoj nabavi znači da pri obavljanju postupaka javne nabave treba uzeti u obzir načela dobrog upravljanja, što podrazumijeva otvorenost, odgovornost, efikasnost, transparentnost i jednakost. Smjernica navodi kako vrhovne revizijske institucije trebaju pregledavati i ocjenjivati sustav javne nabave vodeći računa o ovim načelima. Također navodi kako pri obavljanju revizije postupaka nabave, vrhovne revizijske institucije trebaju voditi računa o rizicima nastanka nepravilnosti. Polazeći od spoznaje da su u prethodnim godinama pri obavljanju revizije finansijskih izvještaja i poslovanja u trgovačkim društvima gotovo u pravilu utvrđene nepravilnosti u području javne nabave, Državni ured za reviziju je kod trgovačkih društava ovo područje ocijenio kao područje visokoga rizika. Trgovačka društva su odgovorna za učinkovitu nabavu roba, radova i usluga te za provođenje postupaka javne nabave u skladu sa zakonima i drugim propisima koji reguliraju postupke javne nabave. Od šest trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom, četiri su obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13, 13/14 i 120/16), a dva društva nisu obvezna primjenjivati spomenuti Zakon. Društva koja nisu obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi su jednako tako odgovorna za učinkovitu nabavu te za provođenje postupaka nabave u skladu sa svojim općim aktima.

Društva su koncem 2014. imala 10 441 zaposlenika, a koncem 2016. imala su ih 10 449.

Predmet revizije su bile aktivnosti društava obuhvaćenih revizijom vezane uz provedbu postupaka javne nabave, što je obuhvatilo proces planiranja nabave, provedbu postupaka nabave, zaključenje ugovora, praćenje provedbe ugovora, sustav kontrola koje prate ostvarenje i primjenu ugovora o nabavi roba, radova i usluga te usklađenost postupaka nabave sa zakonima i drugim propisima. Osobita pozornost posvećena je mogućnosti rizika nastanka nepravilnosti. U postupcima javne nabave mogući su različiti rizici. Mogu se odnositi na nerealno ili nepravodobno planirana finansijska sredstva za nabavu, neodgovarajuće postupke javne nabave, nedostatne ili neodgovarajuće unutarnje akte, neusklađenost ponuda s dokumentacijom za nadmetanje, neusklađenost ugovora s ponudama, nedostatke u fazi preuzimanja i kontrole roba, radova i usluga, nedostatno ili neodgovarajuće praćenje zaključenih ugovora, neurednu ili nepotpunu dokumentaciju o nabavi, nepoštivanje dinamike i rokova podmirenja obveza prema ugovorima, te favoriziranje pojedinih dobavljača plaćanjem prije roka dospijeća.

Ciljevi revizije su bili provjeriti:

- je li sustav javne nabave u društвima učinkovit
- je li postojala stvarna potreba za određenom nabavom
- jesu li rezultati provedenih postupaka omogućili postizanje zadovoljavajuće vrijednosti za uloženi novac.

¹ Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020., Narodne novine 26/2015

² INTOSAI GOV 9160 Enhancing Good Governance for Public Assets, Guiding Principles for Implementation, Warsaw 23 May 2013, Exposure draft, p.42, www.issai.org

PODRUČJA, METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje javne nabave, upravljanje postupcima javne nabave te zaštita interesa društva. Područja revizije su određena na temelju visine ostvarenih prihoda i rashoda, vrijednosti imovine, ocjene rizika, te interesa javnosti za uspostavljanje ekonomične i djelotvorne javne nabave u društvima, u vlasništvu Republike Hrvatske. Revizijom je obuhvaćeno razdoblje 2014.-2016.

Za pribavljanje dostačnih, valjanih i mjerodavnih revizijskih dokaza primijenjene su različite revizijske metode i postupci. U fazi planiranja državni revizori su pribavili informacije o načinu na koji sustav nabave funkcionira. Usaporedili su usklađenosć dokumentacije o nabavi s propisima i općim aktima. Postavljanjem upita i pregledom dokumentacije sustava nabave te zapisnika sa sastanaka povjerenstava za izbor najpovoljnije ponude, provjeravali su jesu li zaposlenici zaduženi za nabavu i drugi sudionici sa svim ponuditeljima jednako postupali. Istražili su moguće sumnje na neprimjerenu provedbu ili neusklađenosć sa zahtjevima sustava nabave. Za odstupanja od pravila i procedura postupaka nabave identificirana tijekom obavljanja revizije, revizori su provjerili jesu li prijavljena i riješena na odgovarajući način. Provjerili su je li bilo žalbi na postupke nabave i kako su riješene. Izravnim dokaznim postupcima su ispitivali zapise i dokumentaciju kako bi provjerili dobavljače kojima je dodijeljena vrijednosno značajna količina poslova, cijene koje nadilaze tržišne ili očekivane tržišne cijene, osobito pri kupnji velikih količina, isključivi izvor nabave u svim vrijednosno značajnim iznosima, te prekomjerno korištenje žurnog postupka nabave.

Prema izvješćima društava ukupna vrijednost javne nabave za navedeno razdoblje je iznosila 2.703.429.231,00 kn, od čega je revizijom obuhvaćeno 2.220.302.834,00 kn ili 82,1 % ukupne vrijednosti javne nabave.

U tablici u nastavku se daju podaci o vrijednosti javne nabave trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom za 2014.-2016.

Tablica broj 1

Vrijednost javne nabave trgovačkih društava za 2014.-2016.

u kn

Redni broj	Naziv trgovačkog društva	Vrijednost javne nabave
	1	2
1.	Croatia Airlines d.d.	448.696.534,00
2.	Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.	226.996.165,00
3.	Hrvatska lutrija d.o.o.	189.377.767,00
4.	Hrvatske šume d.o.o.	1.128.570.417,00
5.	Jadroplov d.d.	160.029.904,00
6.	Zračna luka Split d.o.o.	549.758.444,00
Ukupno		2.703.429.231,00

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Kao kriteriji za ocjenu učinkovitosti javne nabave razmotreni su zahtjevi sadržani u:

- *Međunarodnom standardu vrhovnih revizijskih institucija 5700 Smjernica za reviziju sprječavanja korupcije u vladinim agencijama (ISSAI 5700)* i
- dokumentima mjerodavnim za reviziju javne nabave u zemljama članicama Europske unije, što ih je pripremio Kontaktni odbor Europske unije - Radna skupina za javnu nabavu³.

Uz to, kao kriteriji za ocjenu učinkovitosti javne nabave kod društava obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi razmotreni su zahtjevi koji proizlaze iz spomenutog Zakona i drugih propisa koji reguliraju postupke javne nabave. Kod društava koja nisu obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi, kao dodatni kriteriji za ocjenu učinkovitosti razmotreni su zahtjevi sadržani u njihovim općim aktima.

Okosnicu revizije je činilo glavno pitanje:

- Je li javna nabava u društвima učinkovita?

Ovo pitanje je razrađeno u tri osnovna potpitanja, a svako od njih dalje u niz detaljnijih potpitanja. Osnovna potpitanja su bila:

- Je li planiranje nabave dobro organizirano?
- Je li upravljanje postupcima nabave bilo učinkovito?
- Jesu li društva nakon zaključivanja ugovora o nabavi vodila računa o zaštiti svojih interesa?

U tablici u nastavku se daje detaljna razrada kriterija za ocjenu učinkovitosti javne nabave, prema područjima revizije.

³ The Contact Committee of the Supreme Audit Institutions of the European Union: *Public Procurement Audit*, Tribunal de Contas, Portugal 2010; Članice Kontaktnog odbora su vrhovne revizijske institucije Belgije, Cipra, Češke, Danske, Europskog revizorskog suda, Finske, Njemačke, Mađarske, Irske, Luksemburga, Portugala, Slovenije i Ujedinjenog Kraljevstva.

Tablica broj 2

**Kriteriji za ocjenu učinkovitosti
javne nabave, prema područjima revizije**

Područja revizije	Kriteriji
1	2
Planiranje javne nabave	<ul style="list-style-type: none"> • planiranje nabave obavlja se na temelju jasnih procedura • prati se i analizira ostvarenje plana nabave • donose se izmjene plana nabave • dobro je organizirano prikupljanje prijedloga nabave • potrebe za nabavom su primjereno obrazložene i opravdane • društvo je razmotrilo i odgovarajuće ocijenilo druga moguća rješenja • postoje pisani dokazi kako je društvo istražilo tržište nabave i pribavilo što je moguće više informacija o robama, radovima i uslugama koje namjerava nabaviti • utvrđeni su mogući rizici u provedbi postupaka javne nabave • donesen je plan nabave za poslovnu godinu, sadrži propisane elemente i objavljen je na mrežnim stranicama društva • općim aktima je uređena obveza prijavljivanja sukoba interesa i redovito su pribavljane izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave
Upravljanje postupcima javne nabave	<ul style="list-style-type: none"> • doneseni su unutarnji akti o provedbi postupaka javne nabave te su razumljivi i jasni • jasno i detaljno su specificirani roba, radovi i usluge koje se nabavljaju, a dokumentacija za nadmetanje sastavljena je na jasan, razumljiv i nedvojben način da omogući podnošenje usporedivih ponuda • potencijalnim ponuditeljima na njihova pitanja za objašnjenjem odgovori su dani bez odlaganja i na jednak način • sastavljena je detaljna i jasna analiza ponuda • odluka o izboru najpovoljnije ponude je odgovarajuće dokumentirana i obrazložena • pri donošenju odluka o izboru najpovoljnije ponude razmotrene su informacije o prošlim nabavama od određenih dobavljača • ako je pristigla i prihvaćena jedna jedina ponuda, to je primjereno obrazloženo • osigurana je povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za nadmetanje i ograničen je pristup dokumentaciji (tj. uspostavljen je registar primljene dokumentacije, numerirani su svi dokumenti i uspostavljen je središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije) • nakon donošenja odluke o izboru ponude u zakonskom su roku obaviješteni ponuditelji i šira javnost o rezultatima nadmetanja • izabrani način nabave omogućio je najveću konkureniju u danim okolnostima • realno su utvrđeni rokovi, isporuke roba, obavljanja radova te pružanja usluga
Zaštita interesa društva	<ul style="list-style-type: none"> • uspostavljen je učinkovit sustav kontrole postupaka javne nabave • ugovori su zaključeni u skladu s ponudama • nije bilo značajnih promjena u uvjetima ugovora kojima su omogućeni duži rokovi isporuke i/ili više cijene roba, radova i usluga • odgovarajuće su riješena pitanja odgovornosti za nedostatke i naknadu štete • ugovori sadrže odredbe o rizicima i načinu na koji ugovorne strane trebaju njima upravljati (nepravodobna isporuka i/ili plaćanja), osobito ako su u pitanju složene nabave • jamstva su pribavljena pravodobno i u skladu s ugovorom • plaćanja su obavljana u skladu s ugovorom • na osnovi postojećih ugovora nisu nabavljene dodatne količine roba, radova i usluga bez provedbe novih postupaka nabave • pri preuzimanju je provjeravana kvaliteta isporučene robe, radova i usluga • ocjenjuje se način na koji je obavljena nabava od izabranih dobavljača, s obzirom na njihovu sposobnost da isporuče robe, radove i usluge ugovorene kvalitete, u ugovorenim rokovima i po ugovorenim cijenama, a viši menadžment je upoznat s rezultatima ocjenjivanja • unutarnjom revizijom su obuhvaćeni postupci nabave

Javna nabava je ocijenjena kao **učinkovita** kod društava koja su dobro organizirala planiranje nabave, koja upravljuju postupcima javne nabave u skladu s propisima i svojim općim aktima, te koja primjereno prate ostvarenje i provedbu ugovora. Ovu ocjenu mogu dobiti i društva kod kojih su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu značajno na učinkovitost javne nabave. Javna nabava **je učinkovita, pri čemu su potrebna određena poboljšanja** ako su utvrđene određene slabosti i propusti, pri čemu se nekoliko danih preporuka može odnositi na područja visokog rizika. Javna nabava **nije učinkovita, te su potrebna značajna poboljšanja** ako su utvrđene značajne slabosti i propusti, pri čemu se nekoliko danih preporuka može odnositi na područja visokog i vrlo visokog rizika. Javna nabava **nije učinkovita i ciljevi javne nabave nisu postignuti** ako su utvrđene značajne slabosti i propusti, pri čemu se više od tri dane preporuke mogu odnositi na područja vrlo visokog rizika, te grubo nepoštivanje propisa i općih akata kojima je uređen sustav javne nabave. *Područja visokog rizika* su područja za koja je ocijenjeno da se radi o značajnim slabostima za koje je potrebna pravodobna reakcija uprave (menadžmenta). *Područja vrlo visokog rizika* su područja kod kojih je ocijenjeno da je potrebna žurna reakcija uprave (menadžmenta), jer se radi o ozbiljnim slabostima unutarnjih kontrola ili pitanjima upravljanja rizicima.

NALAZ REVIZIJE

Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koji su utjecali na ocjenu učinkovitosti javne nabave u trgovačkim društvima obuhvaćenim revizijom odnose se na planiranje javne nabave, upravljanje postupcima javne nabave i zaštitu interesa društva.

- Planiranje javne nabave

Planiranje javne nabave je proces kojim se određuju ciljevi javne nabave, načini njihova ostvarenja te dinamika javne nabave. Temelji se na istraživanju i određivanju stvarnih potreba kao i procjeni uvjeta okruženja od utjecaja na nabavu. Kod četiri društva su utvrđene nepravilnosti u području planiranja javne nabave. Odnose se na pisane procedure, planove nabave, ocjenu opravdanosti nabave, praćenje ostvarenja planova nabave, korištenje usluga agencijskih radnika, istraživanje tržišta nabave, ocjenu i upravljanje rizicima u provedbi postupaka nabave, objavljivanje planova na mrežnim stranicama i upravljanje sukobom interesa.

Društva nemaju pisane procedure za planiranje javne nabave, kojima bi se odredile obveze i odgovornosti pojedinih sudionika u procesu planiranja (tko je zadužen za sastavljanje plana nabave, tko odobrava plan nabave, tko je zadužen za praćenje ostvarenja plana nabave), faze i rokovi planiranja, propisali standardizirani obrasci za prikupljanje zahtjeva (prijedloga) za nabavu roba, radova i usluga, objedinjavanje zahtjeva i njihova analiza, tijek kolanja i čuvanja dokumentacije na temelju koje se sastavlja plan nabave te sastavljanje pregleda ostvarenja plana, izvješćivanje i druga pitanja vezana uz planiranje javne nabave. Državni ured za reviziju predložio je donijeti pisane procedure za planiranje nabave kojima bi se odredile obveze i odgovornosti pojedinih sudionika u procesu planiranja, tijek kolanja i čuvanja dokumentacije na osnovi koje se sastavlja plan nabave, faze i rokovi planiranja te podaci koje trebaju sadržavati zahtjevi za nabavom.

Neka su društva propustila donijeti plan nabave, nisu donijela izmjene planova nabave ili nisu pratila ostvarenje plana. U nekim društvima nisu uskladene iskazane planirane vrijednosti nabave u planovima postupaka nabave s podacima u evidencijama postupaka nabave. U nekim društvima potrebe za nabavom nisu primjereno obrazložene i opravdane. Prema odredbi članka 20. Zakona o javnoj nabavi, ako je potrebno, naručitelj može izmijeniti i dopuniti plan nabave, a sve izmjene i dopune moraju biti vidljivo naznačene u odnosu na osnovni plan. Državni ured za reviziju predložio je donijeti plan nabave. Predložio je planom postupaka nabave obuhvatiti sve postupke nabave. U plan postupaka nabave predložio je uključiti podatke o planiranom trajanju pojedinog ugovora, planirani početak postupka nabave te pojedinačne planirane vrijednosti nabave. Također je predložio donijeti izmjene planova nabave i pratiti ostvarenje planova nabave. Predložio je potrebe za nabavom primjereno obrazložiti i opravdati.

Neka društva općim aktima nisu uredila kriterije utvrđivanja potreba za agencijskim radnicima, postupak odabira ponuditelja, optimalno vrijeme korištenja usluga, ovlasti i odgovornosti agencijskih radnika i sustave kontrola te nisu ocijenila opravdanost korištenja navedenih usluga. Državni ured za reviziju predložio je ocjenjivati opravdanost korištenja usluga agencijskih radnika te odrediti kriterije utvrđivanja potreba za agencijskim radnicima. Predložio je planom postupaka nabave obuhvatiti usluge agencijskih radnika.

Neka društva propustila su razmotriti i ocijeniti druga moguća rješenja (primjerice treba li nabaviti nova ili poboljšati postojeća sredstva; razmotriti mogućnost korištenja unutarnjih kapaciteta ili poboljšati postojeće kapacitete postizanjem veće razine djelotvornosti te je li nabava doista nužna).

Nemaju pisane dokaze da su istražila tržište nabave i pribavila što je moguće više informacija o robama, radovima i uslugama koje su namjeravala nabaviti. Državni ured za reviziju predložio pribavljati pisane dokaze o istraživanju tržišta nabave i što je moguće više informacija o robama, radovima i uslugama koje namjeravaju nabaviti.

Sve aktivnosti organizacija javnoga sektora, pa tako i nabava, uključuju neke rizike: da ključni rezultati neće biti isporučeni na vrijeme, u okviru planiranih sredstava i primjerene kvalitete, rizici nepoštivanja propisa, prijevare, rastrošnost, neočekivani događaji koji će otežati postizanje planiranih aktivnosti ili propuštanje prigoda da se učini nešto bolje i troškovno isplativije. Propust upravljanja rizicima javne nabave može imati za posljedicu nekonkurentne cijene, slabiju kvalitetu nabavljenih roba, radova i usluga i nezadovoljstvo krajnjih korisnika. Pri planiranju nabave društva nisu predvidjela moguće rizike. Državni ured za reviziju predložio je predvidjeti moguće rizike u provedbi postupaka javne nabave i odrediti način na koji će njima najbolje upravljati.

Zakonom o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 25/13 i 85/15) je propisano da su tijela javne vlasti obvezna na mrežnim stranicama objaviti godišnje planove, programe, strategije, upute, izvješća o radu, finansijske izvještaje i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada kao i informacije o izvršavanju ugovora. Tijela javne vlasti su i pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska, kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska ima većinsko vlasništvo. Neka društva nisu objavila planove nabave. Društva koja su sektorski naručitelji nisu u obvezi objavljivati plan nabave. Državni ured za reviziju je izrazio mišljenje kako bi objava planova nabave osigurala upoznavanje javnosti s planiranim nabavama društava i mogućnost da se više gospodarskih subjekata pravodobno pripremi za dostavljanje ponude na javni poziv za nadmetanje. Veći broj ponuda mogao bi pridonijeti postizanju povoljnijih cijena predmeta nabave. Stoga je Državni ured za reviziju predložio planove nabave objavljivati na mrežnim stranicama.

Društva nisu općim aktima uredila obvezu prijavljivanja sukoba interesa. Neka su propustila pribavljati izjave o nepostojanju sukoba interesa od zaposlenika uključenih u postupke nabave. Državni ured za reviziju predložio je općim aktima urediti obvezu prijavljivanja sukoba interesa i redovito pribavljati izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave.

- Upravljanje postupcima javne nabave

Postupci javne nabave su propisani odredbama Zakona o javnoj nabavi, drugim propisima koji uređuju područje javne nabave te unutarnjim aktima društava. Kod četiri društva su utvrđene nepravilnosti u području upravljanja postupcima javne nabave. Odnose se na unutarnje akte, dokumentaciju za nadmetanje, rokove izvođenja radova, povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za nadmetanje, nedostatak konkurenčije, provedbu pregovaračkih postupaka javne nabave bez prethodne objave, te obavješćivanje ponuditelja i šire javnosti o rezultatima nadmetanja.

Unutarnji akti kojima bi se uredila provedba postupaka nabave ostalih roba, radova i usluga te način upravljanja i odgovornosti u provođenju postupaka nabave nisu doneseni. Državni ured za reviziju je predložio donijeti unutarnje akte kojima će se urediti provedba postupaka nabave svih roba, radova i usluga.

Neka društva nisu posvetila primjerenu pozornost sastavljanju dokumentacije za nadmetanje. Općim aktima nisu propisala osnovni sadržaj dokumentacije za nadmetanje, što može za posljedicu imati sastavljanje dokumentacije za nadmetanje kojom neće biti obuhvaćeni potrebni podaci, te može dovesti do nejasnoća i nedovoljne informiranosti sudionika u postupku nabave.

Posljedica propusta su bili žalbeni postupci sudionika postupaka javne nabave roba, radova i usluga, uslijed čega je Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave poništila odluke o odabiru i obustavila postupke. U nekim postupcima nabave društva nisu postupila u skladu s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama (dodatno ugovaranje radova i usluga, te rokova izvođenja radova koji nisu predviđeni dokumentacijom za nadmetanje i ponudama). U dokumentaciji za nabavu navedeni su rokovi za dostavu ponuda, koji nisu bili u skladu s rokovima utvrđenim Pravilnikom o nabavi. Državni ured za reviziju izrazio je mišljenje kako kraći rokovi za podnošenje ponuda smanjuju mogućnost prijavljivanja više ponuditelja. Također žurni postupci moraju biti opravdani (slučaj više sile, događaji izvan kontrole naručitelja i neovisni od njegove volje, koje nije bilo moguće predvidjeti ili izbjegići). Državni ured za reviziju predložio je više pozornosti posvetiti sastavljanju dokumentacije za nadmetanje na način da bude jasna i razumljiva, kako bi se broj poništenih postupaka sveo na najmanju moguću mjeru. Također, predložio je unutarnjim aktima propisati osnovni sadržaj dokumentacije za nadmetanje. Nadalje, predložio je dokumentacijom za nadmetanje utvrđivati rokove za dostavu ponuda u skladu s rokovima propisanim Pravilnikom o nabavi. Predložio je dokumentaciju za nadmetanje sastavljati na temelju stvarnih potreba, odnosno konačnih rješenja te zaključivati ugovore na temelju uvjeta određenih dokumentacija za nadmetanje i ponudama.

Kod nekih predmeta nabave rokovi izvođenja radova te isporuka roba i usluga su značajno produženi. Zbog nedovoljne pripremljenosti projekata rokovi izvođenja radova nisu bili realno utvrđeni, zbog čega je došlo do kašnjenja u izvođenju radova te predmeti nabave nisu stavljeni u uporabu u planiranim rokovima. Državni ured za reviziju predložio je više pozornosti posvetiti pripremi projekata te utvrđivanju realnih rokova izvođenja radova i pružanja usluga. Također je predložio okončati idejne projekte prije zaključenja ugovora o projektiranju.

Društva nisu osigurala povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za nadmetanje. Nisu uspostavila registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu. Državni ured za reviziju predložio je osigurati povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za nadmetanje, te uspostaviti registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu.

Neka su društva nabavljala robe, radove i usluge, pri čemu nisu pribavljala ponude. U nekim su slučajevima pribavila samo jednu ponudu i odabirala dobavljače izravnim ugovanjem. Za pojedine usluge nisu prikupljane ponude, što nije u skladu s unutarnjim aktom kojim je utvrđeno da se odabir dobavljača obavlja prikupljanjem više ponuda. Izabrani način nabave nije omogućio najveću konkureniju u danim okolnostima. Državni ured za reviziju je izrazio mišljenje da bi se otvorenim postupcima javne nabave i prikupljanjem više ponuda omogućila veća konkurenca, a time i povoljniji uvjeti nabave. Predložio je za nabavu roba, radova i usluga prikupljati više ponuda u skladu s unutarnjim aktom, te provoditi otvorene postupke nabave koji će omogućiti prikupljanje većeg broja ponuda, čime se omogućava tržišno natjecanje, izbjegava diskriminirajući učinak te postiže mogućnost dobivanja najpovoljnije ponude.

Za nabavu dodatnih radova su provedeni pregovarački postupci javne nabave bez prethodne objave uz pozivanje na odredbu članka 26. stavka 2. točke 4. Zakona o javnoj nabavi. Prema navedenoj odredbi, ugovor o javnim radovima se smije zaključiti u pregovaračkom postupku javne nabave bez prethodne objave za dodatne radove čija ukupna vrijednost ne smije preći 25,0 % vrijednosti osnovnog ugovora, koji nisu bili uključeni u početni projekt niti u osnovni ugovor, ali su zbog nepredviđenih okolnosti postali nužni za izvođenje radova opisanih u njima, pod uvjetom da se ugovor sklopi s gospodarskim subjektom koji izvršava osnovni ugovor te kada takve dodatne radove nije moguće tehnički ili ekonomski odvojiti od osnovnog ugovora bez znatnih poteškoća za javnog naručitelja ili kada su takvi radovi, iako odvojivi od izvršenja osnovnog ugovora, nužno potrebni za njegov dovršetak.

Dano obrazloženje za dodatne radove nije predstavljalo nepredviđene okolnosti koje su jedna od pretpostavka za provođenje pregovaračkih postupaka bez prethodne objave prema odredbama Zakona o javnoj nabavi. Također, ugovori za dodatne radove su zaključeni dva do pet mjeseci nakon sastavljanja okončane situacije, odnosno nakon što su radovi izvedeni. Provođenje pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave za već izvedene rade nije u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, kojim su propisani uvjeti i način provođenja nabave za rade koje treba izvesti. Državni ured za reviziju naložio je pregovaračke postupke javne nabave rade bez prethodne objave provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi te pravodobno zaključivati dodatke ugovoru.

Odredbom članka 60. stavka 1. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14) je bilo određeno da je javni naručitelj obvezan za svaki zaključeni ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum dostaviti na objavljivanje obavijest o zaključenom ugovoru najkasnije 48 dana od dana zaključenja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma. Neka su društva obavijesti o zaključenim ugovorima i okvirnim sporazumima objavila sa zakašnjenjem u Elektroničkom oglasniku javne nabave ili navedene obavijesti nisu objavila. Za neke postupke nabave nema dokaza o dostavi odluke o odabiru ponuditeljima, što je trebalo učiniti u skladu s odredbom članka 96. stavka 6. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14) prema kojoj je bilo obvezno odluku o odabiru s preslikom zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda dostaviti svakom ponuditelju. Državni ured za reviziju naložio je obavijesti o zaključenim ugovorima objavljivati u Elektroničkom oglasniku javne nabave u rokovima propisanim odredbama Zakona o javnoj nabavi. Također je naložio odluke o odabiru dostaviti sudionicima postupka javne nabave.

- Zaštita interesa društava

Planiranje i postupci nabave trebaju osigurati nabavu roba, rade i usluga odgovarajuće kvalitete po najpovoljnijim cijenama, u troškovno opravданoj količini i raspoloživosti kada je potrebno. Sustavi kontrola koje prate provedbu ugovora trebaju osigurati vezu nabave i postizanja poslovnih ciljeva. Kod svih šest društava su utvrđene nepravilnosti u području zaštite njihovih interesa. Odnose se na opće akte, sustave kontrola, praćenje ostvarenja ugovora, odgovornost za nedostatke i naknadu štete, registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, pribavljanje jamstva za ispunjavanje ugovornih obveza i otklanjanje nedostataka, ocjenjivanje provedenih nabava, provjeru kvalitete isporučene robe, rade i usluga, te komisiju za reviziju.

Pojedina društva nisu općim aktima uredila područja provedbe i praćenja ugovora te nisu unutarnjim procedurama uredila kontrolu kvalitete nabavljenih roba, rade i usluga. Državni ured za reviziju je predložio općim aktima urediti područje provedbe i praćenja ugovora te kontrolu kvalitete nabavljenih roba, rade i usluga.

Neka društva nisu uspostavila učinkovit sustav kontrole postupaka nabave roba, rade i usluga jer ne prate ostvarenje i plaćanje prema svakom pojedinom ugovoru o nabavi roba, rade i usluga. Iz računa pružatelja usluge nije vidljiva specifikacija obavljenih usluga i na koje se ugovore odnose. Navedeni su samo ukupni iznosi. Osoba zadužena za formalnu i bitnu provjeru računa u službi računovodstva ne provodi financijsku kontrolu računa. Državni ured za reviziju predložio je pratiti provedbu ugovora o nabavi roba, rade i usluga te poboljšati sustave kontrola provedbe ugovora.

U nekim su društвima za pojedine predmete nabave ugovori zaključeni prije isteka rokova za žalbu utvrđenih odlukom o odabiru, odnosno prethodnom obavijesti o namjeri zaključenja ugovora objavljenoj na mrežnoj stranici društva. Pravilnikom o nabavi je predviđeno da sudionici postupka nabave imaju pravo prigovora u roku tri dana od primjeka odluke o odabiru.

Državni ured za reviziju je predložio zaključivati ugovore nakon proteka roka za žalbu ponuditelja utvrđenih odlukama o odabiru, odnosno prethodnim obavijestima o namjeri zaključenja ugovora, a u skladu s Pravilnikom o nabavi.

Kod nekih društava nisu odgovarajuće uredena pitanja odgovornosti za nedostatke i naknadu štete. Ugovori o javnoj nabavi ne sadrže odredbe o kazni za nepravodobnu isporuku ako se utvrdi da je do kašnjenja došlo krivnjom dobavljača ili izvoditelja. Državni ured za reviziju predložio je ugovarati kazne za nepravodobnu isporuku za slučajeve kašnjenja krivnjom dobavljača ili izvoditelja.

Obveza vođenja registra ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, ažuriranja podataka najmanje svakih šest mjeseci te objave registra na mrežnim stranicama je bila određena odredbama članka 21. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14). Neka društva u registar ugovora nisu unijela podatke o pojedinim zaključenim ugovorima o nabavi i okvirnim sporazumima o nabavi. Državni ured za reviziju naložio je unositi podatke u registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Pojedina su društva ugovarala jamstva za pravodobno i kvalitetno ispunjavanje ugovornih obveza te za otklanjanje nedostataka. Pribavljanje jamstava kao sredstva osiguranja ispunjenja ugovornih obveza kod nekih društava nije predviđeno općim aktima. Kod nekih društava jamstva nisu pribavljana pravodobno i u skladu s ugovorenim rokovima. Nepribavljanje ugovorenih jamstava u ugovorenom roku može za posljedicu imati nepravodobno i nekvalitetno ispunjavanje ugovornih obveza. Državni ured za reviziju predložio je općim aktima urediti pribavljanje jamstava kao sredstva osiguranja ispunjenja ugovornih obveza. Predložio je pribavljati jamstva za ispunjavanje ugovornih obveza i otklanjanje nedostataka u skladu s ugovorenim rokovima.

Kod provođenja postupaka nabave važan čimbenik pri odabiru dobavljača roba i usluga, odnosno izvoditelja radova su prijašnja iskustva s različitim gospodarskim subjektima s obzirom na njihovo ispunjenje ugovornih obveza. Društva nisu ocjenjivala način na koji je obavljena nabava od izabranih dobavljača, s obzirom na njihovu sposobnost da isporuče robe, radove i usluge ugovorene kvalitete, u ugovorenim rokovima i po ugovorenim cijenama. Državni ured za reviziju predložio je ocjenjivati način na koji je obavljena nabava od izabranih izvoditelja s obzirom na njihovu sposobnost da isporuče robe, radove i usluge u ugovorenim rokovima i ugovorenim cijenama i drugim kriterijima kako bi se na temelju ukupne ocjene sastavljale liste potencijalnih dobavljača.

Neka društva nemaju dokaze da su kod preuzimanja obavljala provjeru kvalitete isporučene robe. U nekim je slučajevima obavljana kvantitativna kontrola, dok kontrola jesu li tehničke karakteristike u skladu s ponudom i ugovorenom tehničkom specifikacijom nije obavljana. U nekim slučajevima nema zapisnika o primopredaji, iako je ugovorena obveza sastavljanja navedenih zapisnika. Državni ured za reviziju je predložio provjeravati kvalitetu isporučene robe, radova i usluga u cilju poboljšanja kontrola praćenja provedbe ugovora.

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja trgovackim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele (Narodne novine 112/10) nadzorni odbor treba osnovati komisiju za reviziju radi detaljnog analiziranja finansijskih izvještaja, nadzora nad računovodstvenom politikom i pružanja podrške računovodstvu društva te uspostave dobre i kvalitetne unutarnje kontrole u društvu. Komisija za reviziju sastavlja se od nezavisnih osoba (najmanje tri člana) od kojih najmanje jedan mora imati ekspertna znanja i biti iskusniji u računovodstvenoj materiji, reviziji i finansijskom upravljanju. Komisija treba imati otvorenu i neograničenu komunikaciju s upravom i nadzornim odborom, a za svoj rad odgovara nadzornom odboru.

S neovisnim revizorom komisija treba raspraviti o primjeni propisa, metodama procjene rizika i rezultatima, visoko rizičnim područjima djelovanja te uočenim većim nedostacima i značajnim manjkavostima u unutarnjem nadzoru. Nadzorni odbori nekih društava nisu osnovali spomenutu komisiju. Državni ured za reviziju predložio je osnovati komisiju za reviziju.

U tablici u nastavku se navode područja u kojima su dane preporuke trgovackim društvima.

Tablica broj 3

Područja u kojima su dane preporuke trgovackim društvima

Redni broj	Naziv trgovackog društva	Planiranje javne nabave	Upravljanje postupcima javne nabave	Zaštita interesa društva
	1	2	3	4
1.	Croatia Airlines d.d.	x	x	x
2.	Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.		x	x
3.	Hrvatska lutrija d.o.o.			x
4.	Hrvatske šume d.o.o.	x	x	x
5.	Jadroplov d.d.	x	x	x
6.	Zračna luka Split d.o.o.	x		x

OCJENA UČINKOVITOSTI JAVNE NABAVE

Obavljena je revizija učinkovitosti javne nabave u šest trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske.

Ciljevi revizije su se odnosili na provjeru uspostave jasnih procedura u postupcima nabave od faze planiranja do stavljanja sredstava u uporabu, provjeru postizanja odgovarajuće kvalitete i najpovoljnijih cijena nabavljenih roba, radova i usluga, provjeru uspostave djelotvornog sustava unutarnjih kontrola radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti u postupcima javne nabave, provjeru opravdanosti nabave te ostvarivanja ciljeva nabave u kontekstu poboljšanja kvalitete i učinkovitosti društava te zadovoljenja stvarnih potreba krajnjih korisnika.

Na temelju provedenih postupaka revizije i utvrđenih činjenica, uzimajući u obzir postavljene ciljeve revizije, Državni ured za reviziju je ocijenio kako je od šest trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom javna nabava bila učinkovita u dva društva, u jednom društvu bila je učinkovita, pri čemu su potrebna određena poboljšanja, a u tri društva nije bila učinkovita, te su potrebna značajna poboljšanja.

U nastavku se navode trgovačka društva prema vrstama izraženih ocjena.

Društva u kojima je ***javna nabava bila učinkovita***:

- Hrvatska lutrija d.o.o. i
- Zračna luka Split d.o.o.

Društvo u kojem je ***javna nabava bila učinkovita, pri čemu su potrebna određena poboljšanja***:

- Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

Društva u kojima ***javna nabava nije bila učinkovita, te su potrebna značajna poboljšanja***:

- Croatia Airlines d.d.
- Hrvatske šume d.o.o. i
- Jadroplov d.d.

Državni ured za reviziju je dao sljedeće preporuke:

- donijeti pisane procedure za planiranje nabave
- odrediti obveze i odgovornosti pojedinih sudionika u procesu planiranja
- urediti tijek kolanja i čuvanja dokumentacije na osnovi koje se sastavlja plan nabave
- urediti faze i rokove planiranja
- odrediti podatke koje trebaju sadržavati zahtjevi za nabavom
- donijeti plan nabave
- planom postupaka nabave obuhvatiti sve postupke nabave
- u plan postupaka nabave uključiti podatke o planiranom trajanju pojedinog ugovora, planirani početak postupka nabave te pojedinačne planirane vrijednosti nabave
- donijeti izmjene planova nabave
- pratiti ostvarenje planova nabave
- potrebe za nabavom primjereni obrazložiti i opravdati
- ocjenjivati opravdanost korištenja usluga agencijskih radnika
- odrediti kriterije utvrđivanja potreba za agencijskim radnicima
- planom postupaka nabave obuhvatiti usluge agencijskih radnika
- prijavljati pisane dokaze o istraživanju tržišta nabave i što je moguće više informacija o robama, radovima i uslugama koje namjeravaju nabaviti
- predvidjeti moguće rizike u provedbi postupaka javne nabave
- odrediti način na koji će rizicima nabave upravljati
- planove nabave objavljivati na mrežnim stranicama
- općim aktima urediti obvezu prijavljivanja sukoba interesa
- redovito prijavljati izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave
- donijeti unutarnje akte kojima će se urediti provedba postupaka nabave svih roba, radova i usluga
- više pozornosti posvetiti sastavljanju dokumentacije za nadmetanje na način da bude jasna i razumljiva, kako bi se broj poništenih postupaka sveo na najmanju moguću mjeru
- unutarnjim aktima propisati osnovni sadržaj dokumentacije za nadmetanje
- dokumentacijom za nadmetanje utvrđivati rokove za dostavu ponuda u skladu s rokovima propisanim Pravilnikom o nabavi
- dokumentaciju za nadmetanje sastavljati na temelju stvarnih potreba, odnosno konačnih rješenja
- zaključivati ugovore na temelju uvjeta određenih dokumentacijom za nadmetanje i ponudama
- više pozornosti posvetiti pripremi projekata te utvrđivanju realnih rokova izvođenja radova i pružanja usluga
- okončati idejne projekte prije zaključenja ugovora o projektiranju
- osigurati povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za nadmetanje
- uspostaviti registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu
- za nabavu roba, radova i usluga prikupljati više ponuda u skladu s unutarnjim aktom
- provoditi otvorene postupke nabave koji će omogućiti prikupljanje većeg broja ponuda, čime se omogućava tržišno natjecanje, izbjegava diskriminirajući učinak te postiže mogućnost dobivanja najpovoljnije ponude
- pregovaračke postupke javne nabave radova bez prethodne objave provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi
- pravodobno zaključivati dodatke ugovoru
- obavijesti o zaključenim ugovorima objavljivati u Elektroničkom oglasniku javne nabave u rokovima propisanim odredbama Zakona o javnoj nabavi
- odluke o odabiru dostaviti sudionicima postupka javne nabave

- općim aktima urediti područje provedbe i praćenja ugovora te kontrolu kvalitete nabavljenih roba, radova i usluga
- pratiti provedbu ugovora o nabavi roba, radova i usluga
- poboljšati sustave kontrola provedbe ugovora
- zaključivati ugovore nakon proteka roka za žalbu ponuditelja utvrđenih odlukama o odabiru, odnosno prethodnim obavijestima o namjeri zaključenja ugovora
- ugovarati kazne za nepravodobnu isporuku za slučajeve kašnjenja krivnjom dobavljača ili izvoditelja
- unositi podatke u registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi
- općim aktima urediti pribavljanje jamstava kao sredstva osiguranja ispunjenja ugovornih obveza
- pribavljati jamstva za ispunjavanje ugovornih obveza i otklanjanje nedostataka u skladu s ugovorenim rokovima
- ocjenjivati način na koji je obavljena nabava od izabranih izvoditelja s obzirom na njihovu sposobnost da isporuče robe, radove i usluge u ugovorenim rokovima i ugovorenim cijenama i drugim kriterijima, kako bi se na temelju ukupne ocjene sastavljale liste potencijalnih dobavljača
- provjeravati kvalitetu isporučene robe, radova i usluga, te
- osnovati komisiju za reviziju.

Državni ured za reviziju je mišljenja da bi provedba danih preporuka pridonijela donošenju boljih poslovnih odluka, većoj transparentnosti u postupcima nabave, većoj razini javne odgovornosti za gospodarsko i racionalno upravljanje sredstvima, te uštedama sredstava pri nabavi roba, radova i usluga, što bi trebalo utjecati na povećanje učinkovitosti javne nabave.

U prilogu se daju pojedinačna izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti javne nabave (za šest trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske).